

Erdélyi Híradó

Szombaton, $\frac{1}{29}$ (Januárius' 29-dikén) 1831

Északám. Eggy. Státus—Nagybritannia—Frantziaország—Belgaország—Svájtz—Muszkaország
Görögország—Lengyelország—Jelentés—Nzti. Társalkodó 5-dik Szám.

ÉSZAKAM. EGGY. STAT.

Megérkezett Londonba az amériikai Journalokban az Izenet, mely által az Elölülő dec. 7-dikén az új Congress-ülést kinyitotta. Hosszú az, és bő tanúsággal teljes. A' Belé-nemavatkozás-Principium-ra-nézve, egészen Angliával és Frantziaországgal ért egyet az Elölülő. A' mostani frantzia országlószékre nagy dítséretet tetéz ő: az Eggy. Státusok' böl-dogságát pedig, igen tündöklő világosság-ban deríti-fel.

NAGYBRITANNIA

Egy ultratory Journal, a' Morning-post, mely a' dolgok' megváltozása ellen Frantziaországban és Belgiumban, legdühösebben állott volt elő, egy azon kevés angl. Journálok között, mely már most a' Lengyelek ellen is kikél. Azt mondja a' többek közt: "Lengyelország éppen úgy tulajdona Muszkaországnak és szövetségeseinek, mint Algier Frantziaországnak. Azon örvendez a' Morningherald: "Lengyelek, nemes nemzet, mely legelső volt, ki a' Mahomed' tsordáinak a' győzedelem' ösvényét bezárta, midőn ez a' kereszténységet elnyomással fenyegette, és már Béts' sántzait érdekelték, halált lélekvén és keresztény-martalékkal megterhelve; Lengyelek, kiknek históriájok mindenek előtt kedves, kiknek szívek van

vitéségeket betsülni tudni, 's hajlandósága érezni, egy heròsi szerentsétlen nemzet' szenvedéseit; Lengyelország, azaz ország, mellyért Sobieski győzött és Kosciuskó meghólt, a' megsalattatott, megszedített, megfosztatott Lengyelország, egybe-hasonlított ama' tengeri tolvajok' barlangjával, ama' piraták' fészkeivel, a' hol minden nemzet' közös ellensége tan-yazott, az oceanus' Ismaelitái, mellyeknek fegyverei minden keresztényekre meg-vannak fenve, és a' kiknek oly' soká el-türt léte, az embernemzet' tsapása, és és Európa' gyalázatja volt! Ha bár oly' rossz volt legyen is Frantziaországban az utolsó országlószék; még is helybe-hagyattatott Algier meghódoltatása, mint igasság' tette; — 's imé ez az, a' mit Lengyelországgal egybe-hasonlítanak.

A' Dublin-Eveningpost, jan. 1-sőjén, jelenti a' maga' második kiadásában, hogy az országlószék azt végezte, — az irlándi Yeomanry-t (lovás népkatonaságot) összehivatja — 80,000 ennek a' száma, Irlandban. A' katonaság-küldés is Irlandba, erőssen folj, és rész-szerént, gőzhajón is viszik. A' rendes regimentek' számára, katonaszedés eránt kibotsátott útmutatás, rendkívül szoros, és, nem-tsak a' mértéket, élet-időt 's egészségét, hanem a' characterét is illetik az új katonának.

Egy népgyűlésben, melyet dec. 25-dikán Dublinban tartottak, 's a' melyben O'Connel, Ronayne, Steele, Lawlesz, Castello és más néplázdasztók voltak, lehetett látni sok protestans Kereskedőket is. A' többek közt, azt mondja egy, hogy az első ellenséges lövés Irlandban, "tökélletes quietantia lenne a' nemzeti adóssághoz.

Az irlandi országglószék egy kerülőírást bocsátott - ki minden Felsőbbségekhez, melyben szándékát megvilágosítja, hogy törvényes és tsendes Társaságokat, legyenek azok társasági mulattságok vagy igazi nyomos értekezések és a' népet illető kérő-jussok felett tanátskozások, legkisebbé sem háborgattja; de ellenben, semmi módon nem szenved-meg az olyyan gyűléseket, melyek, akarmi színelatt tartassanak is, a' köz-tsendesség' megzavarását húzhatnak magok után. A' Felsőbbségek felidéztenek az országglószék' ezen szándékának megfelelőesére; melynek, maga' részéről, hatalmas segítségét teszi bizonyossá.

FRANTZIAORSZÁG

A' Királynál volt nagy udvarlásnál, a' tünt szembe, jan. 1-ső napján, hogy a' katolikus Klerus nem volt jelen: de a' Sz. Lélek-Rend' keresztesei közzül, volt kettő.

A' National ezt mondja: Wielepolski Obester megérkezett Párisba, innen megyen Londonba, hogy az ág. Ministeriumnak Lengyelország' igazi állapotját lefesse, 's a' felkelés' okait világosan előadja, minémü veszedelemmel fenyegeti Muszkaország' kellőközépi Európát, és egyszersmind, a' Ministerium' könyörülését 's valódi részvételét a' Lengyelek eránt megkérje. Egy másik derék ember, ugyan azon rábízással van Párisban. Ezúttal még nem említünk többet a' lengyel bajról a' XV-dik Lajos' Ministeriumánál, mely magát azzal betstelenítette, hogy Lengyelország' veszedelmét alá-írta, betsteleni-

tette, holott még akkor semmit-se szenvedett Lengyelország' Frantziaországért. Ehhez a' Figaro ezt mondja: "A' varsói patrioták segedelmet kérnek Páriától. Mi, a' kiknek ők a' Tsászárságot véreket költsönözték; mi, kik az ő' alá-írásokat a' júliusnapi áldozatok' kedvéért, vettük, vissza fogjuk nekik adni a' költsönt.

A' Messenger des Chambres, jan. 2-dikán, annak megmutogatásán iparkodik, hogy a' most, Frantziaország' által felállított, ezelőtt még, tsak Nagybritannia által követett, Belé-nem a' v a t k o z á s' principiuma, Lengyelországra egészen rászabható. — "Tsak azt kell, úgy mond, megfontolni — mitsoda jelentést tulajdonított az öt Hatalom ezen gyökér-értelemnek. Nintsen az példa nélkül. Frantziaország, Szászország, Braunschweig, Belgium, Svájtz, Hessen — mindenikben belső lázzadás volt, erőszakoson változtatták politikai intézeteiket, és némelyik le-is vetette országglása' Fejét a' fejedelmiszekekről. Nem látjuk hogy a' Kabinétek próbáltak volna fegyver' erejével ellene-állani a' jusnak, mellyel mindegyik nemzet és familia természettel bír, hogy saját belső kormányozását módosítsa. Ugyde már Lengyelország' ugyanazon esetben van, a' melyben az említett országok. Abból, hogy a' lengyel Király egyszersmind muszka Tsászár is, nem következik még, hogy a' Lengyelek ugyanazon politikai engedelmesség' módjának volnának alája vetve, melynek a' Muszka-kák, sem hogy Muszka-kák által őriztesse-nek, vagy muszka bajonette által kelljen nekik elnyomattatniok. Grotius (hollandusúl: Groot), Puffendorf, Machiavel, és minden régi Könyvírók megesmerték azt, hogy idegen katonaság' bevitele a' Státusba, tyran tselekedet. Az alattvalóknak tehát mindég van jussok magokat annak ellene szegezni. A' Lengye-

leknek, az ő választási-országjok' idejében gyakran volt idegenféle Királyok. Nem Miklós Tsászár' szeméjje ellen állottak tehát ő's fel; hanem, a' muszka Nyagatók' és Tisztviselők' ellen. Mennjen bár a' lengyel Király a' határszélre egyedül az Adjutansáival, 's úgy tovább a' lengyel fővárosig utazzon; kétségtől egy szívvel-lélekkel fogadják őtet. A' belénelegyedés' principiumát, tisztelték Belgiumra-nézve; pedig, Belgium és Holland ugyanazon egy ország vala 15 esztendeig, a' hadsereg nem hollandus volt; hanem vegyesen, Belga és Hollandus. A' Belgák valósággal saját Királyok ellen támodtak-fel, őtet, levetették a' királyszékből, és nyilván mondották-ki az ő' és egész familiája' kirekesztését. Lengyelország pedig, nem volt egyesítve Muszkaországgal úgy, mint Belgium Hollandal. Lengyelország egy külön Királyság saját határszéleivel, saját hadseregeivel, külön törvények mellett felállítva. A' lengyel bírtok' megsértése muszka sereg által, a' varsói nemzeti mozgás erőltetésére nyilvános megtörése lenne a' beléneavatkozás' szent principiumának. A' lengyel ügyet-bajt, a' Lengyelek és az ő' Királyok között, magoknak kell eligazítaniok; és a' lengyel Királynak, nints jussa úgy avatkozni belé mint muszka Tsászár és muszka katonasággal. — Reménylünk, hogy Frantziaország és Anglia kezdők fognak lenni más nagy Hatalmaknál, hogy ezen tekintetben, elő-adásokat botsátanak a' pétervári Kabinéthoz. Ha azt Muszkaország meg nem hallgatná; félő, hogy elébb vagy utóbb, mindennelköz-háború azon nyilvános végtzállal ütne-ki, hogy a' régi Lengyelországot egészen ismét vissza állítsák.

A' Figaro' Bigarrure-jéből: "A' római Kurír ismét 3-szinü Újjságokat hozott. Nápoljban is revolutio volna. Majd

meglássátok, hogy a' szabadság Chittég fog nyomulni, nem igyelvén a' Missionariusokra, 's által löki a' sapkáját a' nagy köfalon.—A' muszka fogjok varsóban annyin vannak, hogy tele velek egynehány Klastrom. A' despotismus kihúzza magát a' világból. — Lengyelországban egy regementet állítanak-fel Izraelitákból. Készek ők véreket egyedül-tsak a' szabadságért ontatni-ki, minden más haszonérdeklés nélkül. — A' La Fayette Gen. elbótsáttatása Londonban a' fondok' leesését, Párisban tsak a' Kamaráét okozta.

Az új választó-törvényjavallat szerént, a' Népkövetek' száma 468 lessz ezután (most 430), és ére-nézve, Frantziaország 468 választó-kerületre van osztva; mellyek közzül mindegyik 1 Követet választ. — A' választó-adóra-nézve, vannak Helyek, a' hol az esztendei adó-mennyiség, nem halad-meg 65 frankot. A' választottak adójának pedig, az új törvény szerént, legalább 500 franknak kell lennie (most még 1000; ama' pedig 300).

Rendkívülvaló Követségben küldötte a' Király Mortemárt Hertzeget a' muszka Tsászárhoz bizonyos dologban: de ez a' küldés a' rendes Követ' Mortier Marsal állapotjában semmi változást-sem tesz'. Ezt mondá a' Moniteur, jan. 7-dikei száma alatt. — Pozzo di Borgo Grófnak megérkezett a' hitelező irás, mint további Követnek a' Frantziák' Királynánál; által fogta azt adni Öfgének a' hónap 9-dikén.

Egy kir. Ordonnance által dec. 25-dikéről, a' Societé des Missions de France, melynek laka a' Mont-Valerien-en (kalvaria-hegyen, Nantere Helységben Páris mellett) volt, eltöröltetett; és az uradalmak' Kormányára van bízva, hogy ezen Társaságnak, az elébbi országglószéktől által engedett épületeket, mezőföldeket 'sat. nyomon vegye vissza. Ezen ordonnance előtt járt az ére vezető hívá-

tali tudósítása Merillhou Űrnak, ki még akkor Tanítás és Istentisztelet-Minister volt.

Az Ambigu comique Játékházban, Párisban, nem sokára ezt a darabot fogják játszani: "Constant Bénéjamin az Eliseus' mezején."

A' Népkövetek' Kamarájának jan. 5-dikei Ülésében, a' nemzeti-gárda-törvény' szerzésében, a' 121-dik Tzikkejig, 6-dikán pedig végig mentek az azon leírtekezésben, és az egészzet elfogadták 245 fejr gojóbissal 7 ellen.

A' párisi Journálok feladják röviden az új választótörvényhez ragasztott felosztás-táblát. Egy Depart. (a' Seine vagy is Páris), a' népség' szaporodásánál-fogva, 2 Követtel ad többet mint tavaj. Más 26 Depart. ugyanazon okon, eggyel-eggyel többet; 5 Depart. eggyel kevesebbet, ellenkező okért; felső Garonne, Lot és Mosel megkissebbedtek.—A' Választók' klaszisa állott tavaj ezekből: 403 Pap; 3508 törvénybeli Tisztviselők; 2157 finantzéle-Tisztvis.; 992P minden egyéb körmányszékiek; 2206 Notarius; 2305Törvény-tudó; 17,795 Kereskedő és patentáltak; 56,114 Birtokosok 's egyébféle magánosok, kik más életmóddal bírnak mint a' már említettek. Eggyütt=94,187.

Jan. 3-dikán, a' beurse' kinyitáskor, az a' hír terjedt-el, hogy Fabvier Genjő-forma szakasz önkéntesekkel benyomult volna Belgiumba, 's ott a' 3-színű zászlót felütötte, és a' földnépe őtet örömmel fogadta volna. "Ez a' hír, úgymond a' Messenger, ha bár nagyon kihe-tetlen; mindazonáltal, kedvező fordulást tett a' fondokon."

A' marseille-i Journal maga mondja most vissza azt a' tudósítását, hogy a' frantzia hadsereget vissza hoznák 4 vagy 5 ezer híjján, Algierből. Nem ment még ezeránt parantsolat Algierba; a' mi tsak akkor esne-meg, ha háború lenne.—A'

mi nép pedig Algierből most vissza jön, a' helyett másokat szállítanak oda; úgy, 9876 gyalog és 8 escadron lovas, az agyúság és Ingenieurség' osztálja, a' Zoa-ven sereg, mely 3000 ember, és a' spanyol osztálj — elég nép marad Afrikában.

A' Journal du Commerce ezt mondja: "Frantziaország minden esetre készen áll. A' fáradhatatlan Hadmarsal, Soult, kettőz-teti munkásságát. A' hadsereg nagyon kíváuja a' háborut, és a' háború-szerető Ifjúság legbuzgóbb módon engedelmeskedik a' törvényeknek, mely őket a' zászló alá szállíttja. A' mi főképpen mutat egy össze-tsapásra, melyhez az egész Európának köze lehet, az, — a' Lengyel- és Muszkaország között támodott versengés. Lengyelország a' Kötések' és a' konstitúzió' végre-hajtását kívánja, mellyek az ő' lételét és szabadságát bizonyossá tennék. A' Maga-uralkodó, tele torokkal kiáltja, hogy semmit-sem fog engedni. Lengyel-királyi titulus alatt, úgy szöll ő mint megmergelődött parantsoló, mint megengesztelhetetlen győző, 's elfelejti, hogy ez a' királyi titulus neki tsak méltatlan módon az ő' nevében megsértett feltételek alatt adatott, 's lehet azt megtartani; hogy neki illik a' Lengyeleket az eskü' hív beteljesítésére emlékeztetni, és hogy neki még kevésbé illik a' maga' atyai hatalmáról azon pillantatban beszélni, midőn ő egy nemzetet, mely egyedül-tsak abban hibázott, hogy az eskü-szót hívja segedelmére, kiúrtással fenyegeti. Bizony kevesebb törvény-áttalbagást követett-el a' Porta a' maga' alattvalói ellen Moldovában és Oláhországban, midőn Muszkaország belé-avatkozott, hogy ezen tartományokat jussokkal-élésbe vissza helyeztesse. Mit fognak Európá' Hatalmai tenni? Valjon hideg vérrel fogják-é nézni Frantziaország és Anglia a' Magauralkodó' borzasztó fenyegetődzése' végre-hajtá-

sát. De feltéven még azt is, hogy ezen fenyegetődzések tsak a' Kötések' fenn-tartását akarják, — talán bizony azt hiszik, hogy az 1815-diki Kötések, tsak a' Fejedelmeknek szolgálnak kezességül; kik Európát magok közt mint martalékot felosztották? Valjon nints-é azon Kötésekben semmi kezesség a' népekre-nézve, mellyeknek azok a' nemzeti létnek valami árnyékát ígérték idegen Uralkodó alatt? Ha Miklós Tsászár Lengyelországtól minden engedést makatson megtagad, azaz kötelezései végre-hajtását, ha ő a' maga' kegyelmét, tsak feltételtelen alávettetésnek, és könnyörülésért-esedezésnek akarja ajánlani; bizonyos, hogy ő, de facto teszi le a' lengyel koronát; és hogy ő, Európa' szeme előtt még nem egyéb—a' Lengyel nemzettel háborút folytató Czárnál. Anglia és Frantziaország, lehetetlen hogy tsak úgy nézhessék az elkezdett versengést, mint Státusnak Státussal-versengését; hanem inkább úgy kell nekik azt tekinteni, mint nemzet és annak országlosszéke között fennforgó versengést. Eltene-mondhatatlanul van nekik jussok, meghódolatásnak ellent-állani, mely legalább Európa' hasonterhét (aequilibriumát) megzavarná; mert Európa' hasonterhéről kell beszélni, midőn a' nemzetek' és emberi nemzet' legszentebb jussairól van szó.

BELGAORSZÁG

A' Belgák' új Fejedelem-választásához tartozik az a' Kérőírás is, mellyet a' nemzeti Congress' jan. 4-dikei ülésében, sok többek között, egy Wautier nevű Prokátor beadott, és azt kéri, hogy Lafayette Generált neveznék-ki Belgák' Királynának. Legkistebb tsuda sints benne, ha Napoleon, Tsászár, Bernadotte, Király lehetet.

A' már esmeretes Státustanárság Willmar, a' luxemburgi Nagyhertzség' polgári Gouverneurje, megholt e' foljó esztendő első napján, ki az ő' tántoríthatat-

lan hűségét igasságos Fejedelméhez mindvégig megtartotta.

A' brüsseli nemzeti-Congress' jan. 5-dikei Ülésében, Pirson Úr az itt következő Végzést javallotta: "Megfontolván, hogy a' londoni, dec. 20-dikai Protokoll, mellyet elebb úgy hirdettek-ki, mintha abban az új belga státus' formás megemlégetése volna; ellenben, semmi nem egyéb az mystificationál, — parantsolja a' nemzeti congress' a' belga ideigvaló országlosszékeinek, hogy a' Követeket Londonból nyomon hívják vissza, és az ellenségeskedést Holland ellen, ismét kezdessék-el. Kinyilatkoztattja, hogy a' győzdelem és a' fegyverek' szerent-éje állapítsák-meg a' liquidalendő dolgot a' két nemzet között. Hogy pedig a' Hollandusok magokat a' nem-tudással ne menthessék; a' jelenvégzést ki kell hirdetni egy szóváltó (parlamentair) vagy fegyver-herold által." Ezt a' javallatot, mellyet Pirson Úr egy beszédében megvilágosította, mások is védelmezték, és a' Sectiókhoz igazították, nyomozás-végett. Robault Úr, ki ezen javallat' sürgetősségét szóba-hozta, letorkoltatott.

Úgy beszéllek, hogy a' 10 Sectio között tsak egy volt az, mely a' Státus' Fejének belföldi születést javallott volna. Sok szózat esett bajor Otto Printzre, Leuchtenber Eugen Printzre is sok szózatot mondanak, hogy készülöben volna.

Az utolsó 5 esztendőben a' belga revolutio' kezdetéig, a' fabrika-munkások' fizetése Gentben, mint beti bérek, hetenként, 170 -- 180,000 forintra ment. Most, ugyanolylan munkákra mindössze, mintegy 5000 forint kívántatik.

Hogy a' krakói Köztársaság-se maradt a' lázadás' özönében szárazon, megtettik ebből: "Ámbár a' mi' kis szabad Státusunk, körülvéve három hatalmas jóakarónktól, szorossan kívánja megtartani

a' részre-nemhajlást, hogy minden belé-
avatkozást és belé-zóllást elkerülhessen,
még is lakosainknak nagy része megha-
tározta, hogy a' Chlopizki zászlója alá es-
küszik. Már is üressek oskoláink.

Brüssel, jan. 10-dikén A' Nemzeti
gyűlésnek jan. 8-dikai ülésében azt kíván-
ják vala sokan a' tagok között, hogy a'
diplomataikai Biztosság közölje a' Házzal
azokat a' tiszti leveleket, mellyek a' köz
hír szerént az azelőtti napon Párisból ér-
keztek. Híjjában protestáltak e' kívánság
ellen a' diplomataikai Biztosság tagjai, mond-
ván, hogy a' jött-levelek nem hivata-
li levelek; Robaulx, Nenen'sat. urak er-
őssen sürgették a' közlést. Felállott te-
hát Gróf Aerschot, egyik tagja a' diplo-
mataikai Biztóságnak a' szóllószerékbe, és
monda: "Jan. 3-dikán Rodenbach Úr
feltevé a' gyűlés eleibe javallatját a' jö-
vendőbeli Fejedelem' választásáról, mely
javallat a' Ház' osztájainak kiadattatott,
és ott értekezés alá vétetett. Némely osztá-
jok abban a' vélekedésben valának, hogy
Ottó Baváriai kir. Htzegnek választása leg-
kívánatosabb lenne. Ekkor a' diplomati-
kaikai Biztosság kötelességének vélte lenni,
Gendebien Urat Párisban lévő Követün-
ket erről tudósítani és nékie meghagyni,
hogy a' Frantzia Ministeriumnak gondol-
kozását tanulná-ki e' választásra-nézve.
Gendebien Úr Párisból jan. 5-kéről ezt
a' választ irta: "Gróf Sebastiani Frantzia
külső Minister engemet bizonyossá teve,
hogy Otto Hgnek. választását Lajos-Fi-
lep Király jóvá fogja hagyni és a' jöven-
dőbeli Belga Király, Mária Király-kisasz-
szonyt a' Királynak harmadik leányát fe-
leségül nyerni." Egy másik levél, mely-
lyet a' Követség titoknokja írta Párisból
jan. 6-dikáról, még bővebben kifejti a'
Frantzia Ministeriumnak gondolkozását, és
benne a' frantzia külső Ministerrel való
beszélgetésből a' következő hely fordul elő:

"Belgium — monda Sebastiani Úr—
nekünk legdrágább szövetségésünk, ha
már egyszer miénk nem lehet, legalább
úgy tartjuk, mint testvérünket." Előhoz-
tuk a' Ministernek azokat a' mozgásokat,
mellyek Belgiumban a' Frantziaország-
hozvaló szítást jelentik, 's kérdeztük mit
fogna tselekedni a' Ministerium, ha Bel-
gium önn indulásából magát Frantziaor-
szágnak ajánlaná, vagy Fejedelmet tőlle
kérne. A' Minister felele: "Lajos-Fi-
lep Király Belgiumot nem fogná elfogadni,
sem fiai között egyiket is fejedelmül ti-
nétek adni. A' Király nem akarja a' há-
borút, és Nektek sem kell azt akarnotok.
De háborút kezdene Anglia, és egész Eu-
rópa, ha ti magatokat Frantziaországhoz
tsatolnátok. Ez a' háború a' ti földete-
ken és ti rajtokat fogna foljni; kimond-
hatalan sokat vesztenétek vele." Igen, de
— mondánk mi tovább — hát ha Belgi-
um magát Köz-Társasággá tenné? "Ak-
kor, felelt a' Minister, egy Hatalmasság
is el nem esmérné benneteket, Magatok-
nak maradnátok hagyatva — "S hát ha
Honnyi születésű Fejedelmet választá-
nánk? "Ugyan a' lenne az eset, a' mi
a' Köz-társaságra-nézve; senki bennete-
ket el nem esmérné; Frantziaország ma-
ga talán elesmérné. Sokkal kedvezőbb reá-
tok-nézve és jobb léleszen Otto Htzgnek.
választása, akkor elesmértetnétek minden
Hatalmasságotól."

SVAJTZ

A' baseli Cantonban ismét van hajlan-
dóság a' zenebonára. Veres Kokárdok fe-
jér keresztel a' kalapon vagy sapkán, je-
lennek-meg. — A' svajtz hadsereg' Vezér-
ségre, szaporodik az exspectansok' száma.
Ezek közt van legelől Rotten General,
wallisi, ki Spanyolországban, Mina alatt
tapasztalást gyűjtött: Wattenwyl von Ru-
bigen, Bernből, ki a' revolutió' kiütése
után, mint Obester, ág. szolgálatban volt;

Salis Öbester, Bündtenböl; ki a' frantzia Király' svájzi gárda-regementek' elsőjét vezérli, 's többek.

MUSZKAORSZÁG

Tsak-nem bizonyosabb ellenség Európának a' Cholera, mint a' zenebona. Muszkaország' határszéliről, mind-tsak egymás ellen beszéllő tudósítások jönnek a' birodalom' belsőjéből, a' cholera' terjedéséről és fogyasáról: nints mód a' megmenekedésben, ha a' lengyel-muszka háború voltaképpen kiütne. Odessában már, megszünt miatta a' kereskedés.— A' 25 ezer rubelt még senki-se nyerte-el. Nagyon várják az austriai orvosok' tapasztalását ezen nyavajáról; kik Muszkaországba küldettek. Derék emberek voltak kiválasztva. Berlinből is 4 derék embert küldöttek ugyan e' végett Muszkaország' belsőjébe.— Dec. 24-dikén indult útnak az ifjú 'sidó Orvos, az Universitásnál magános tanító, Dr. D a n n, az ő nyomozó útazására Königsbergen által. Eggyütt járnak vele Dr. Qucke Berlinből és Dr. Barchewitsch, ki a' nyelvet érti, a' Schmiedenbergi város-fizikus Slésiában. A' Biztosság' Feje Dr. Albers, orvosi Tanácsos Gumbinnenben, Muszkaország' határszélit; 's veszik úttjokat legelőbb is Moskónak, mint a' nyavaja' mostani fészkének. Igen korai dolog még nállunk az az-ellenvaló eszközökről, legyen az bár calomel vagy *veratrum nigrum*, melyre némely Homöopath-ok annyira támoszkodnak, beszélleni; vagy a' mit Leipzig-on által veszünk, hogy az angl. Orvosok keletindiaikon így vagy amúgy bánnak vele, 's ezt, európai Recept-é akarni tenni.— A' muszka Orvosok, hallgatnak még Odessában, Moskóban és Péterváron. A' göttingeni Historicus H e e r e n, közölt mostanában az ottani tudományi Társasággal, egy össze-hasonlítását a' H á n y á s h a s m e n é s (Brechrühr) és fekete ha-

lál nyavajának, mely a' 14-dik esztendőszázban, szintúgy hátulsó Ásiából, észak és nyugot-Európáig elhatolt.

Dec. 30-dikán útazott-el Pétervárról Diebits - Sabalkanski Gróf Hadmarsal; egynehány nappal elébb pedig Gen. Adjutans Toll Gróf, Bialystockba. — Taganrog-i hivatali tudósítások szerint, tartották ott. dec. 1-ső napján, az egész lakosság nagy megilletődött részvétele-közben a' halotti pompát, idvezült Sándor Császár' emlékezetére; ki 1824-ben, a' megnevezett nap' végezte ott el életet.

GÖRÖGORSZÁG

Triestből írják jan. 1-ső napján, corfui levelek után, hogy a' Görögök Móreában a' candiai sziget' megvételére készülnék. Könnyen kiverhetik ők onnan az égyptomi Basa' népét, tsak másfelől belé ne szálljanak, ezzel biztatják a' Görögök magokat. — A' kereskedés nagyon kezd virágozni Görögországban; és ha a' mostani tsendesség megmarad: Görögország, reménylheti, hogy egy lessz a' legvirágzóbb országok között, Európában.

LENGYELORSZÁG

A' varsói Híradókban dec. 23-dikán, ezt lehetett olvasni, az Izraeliták felszólításáról: "Atyafiak! Midőn minket Európa' más nemzetei, — siketek lévén a' szerentsétlenség által oly' hosszason nyomott népek' esedezésére — kebelekből kiűztek, Lengyelország, mely valamint nemes vendégszeretete, úgy megrettenthetetlen bátorsága által is megérdemli sok mások felett az elsőséget, segéd kezeket nyújtott és védelme alá vett bennünket. Paisunk volt ő nekünk üldözőink ellen. Tsaknem 800 esztendő-ólta éltek ti azzal a' lengyel-földön, a' mit tölletek másutt megtagadtak. Fundamentomos igazsága van tehát a' lengyel népnek a' ti' háládatosságtokra. Nem állatok tehát ti most Atyámfijai hideg vérrel a' mindennel-köz

iparkodásuál, midőn Lengyelország hív
 fijai, a' méjj álomból felserkenve, fegy-
 veres kézzel kívánják ismét az ő' megbán-
 tott jussokat és a' hazát az ő' elnyomó-
 jok' kezeiből kiragadni, vagy viaskodva,
 annak romladékai alatt halnak-meg, mi-
 dőn mindenki örömmel áldozza-fel ere-
 jét a' Hazáuk! Sőt inkább, köszönitek
 a' Mindenhatónak, ki nektek azon pillan-
 tatot megengedte, hogy, férfijas akara-
 totokat és hazaszereteti érzeményteket ki-
 mutassátok. Előre—Atyafijak a' haza' vé-
 delmezésére! Járjon által benneteket lo-
 hogva ez a' szó: Fegyverre! melyre
 minden lengyel gyermek az édes anyai
 föld' védelmére siet, 's gerjessze-fel a'
 szabadság' szent tüzét. Tegyetek áldozat-
 tot le a' hazáért, és siessetek a' szabad-
 sághozó zászló alá! Mutassátok-meg az
 egész világnak, hogy, ámbár ti oly' so-
 káig éltetek nehéz teher alatt; még-sem
 holt-ki belölletek a' nemes érzés! örven-
 detessétek-meg a' halhatatlan Hérosok
 (Makkabeusok) ányékaít, kik szintűgy a'
 hazáért áldozták-fel magokat. Vajha tite-
 ket az én' atyám Verko, ki mint Obrist-
 lieutenant 1809-ben a' haza' megmenté-
 séért hartzolva esett-el, hasonló tettekre
 bízta. Én, magam elhagyom feleségem',
 gyermekeimet és tisztségemet, sietek az
 én' 16 sebemmel, melyekért 1812-ben
 két betsület-kereszttel jutalmaztattam-
 meg, a' hazáért viaskodók' sorába. Hadd
 szolgáljanak követésre-méltó-például nek-
 tek azon Izráeliták, kik a' varsói Hertzeg-
 ség' felállítása' idejében hartzoltak. Mert
 ha Isten, ki Lengyelország felett vigyáz,
 a' nemes kezdetet kívánt következással ko-
 ronázza, ha a' fejr sas az ő' véd-szár-
 nyait büszkébben terjeszti-ki Lengyelor-
 szág felett; akkor fog tirátok egy mosoj-
 gó jövendő hárulni; akkor fogja a' len-
 gyel nemzet a' ti' áldozatotokat betsül-
 ni tudni; atyafiságon ölel az meg titeket,

és a' jussokkal 's szabadságokkal-élést a-
 jándékozta tinétek. Úgy van, már, most
 törekedett Lengyelország, belölletek va-
 lóságos hazafijakat formálni. Éljen Len-
 gyelország, a' mi' Hazánk!—

Berkowicz Jó'sef.

JELENTÉS

A' tavaji Hirdetményt az Erdélyi ma-
 gyar Fojóirások' váltságáról, szükséges
 képpen ismételnünk kell itt, az újj Ol-
 vasók' kedvéért, kik a' váltság' bekül-
 désében hibáztak, — vagy többet küldöt-
 tek, vagy kevesebbet. A' múlt esztendei
 Társalk. 49-dik számjában e' van:

Az Erdélyi Híradó' vál-

tsága, a' Mértéktár II-dik Kötetével egy-
 gyütt, Fél-esztendőre 5 forint: Ha pe-
 dig a' Társalkodó is kívántatik hozzá, 2
 forinttal több.

A' Társalkodó magában,

külön borítékban, ugyanazon időre, 2
 forint 50 krajár-műndi Conv. pénzben. — E-
 gész esztendőre pedig, mindenik kétannyi.

A' ki a' taxát egész esztendőre, egy-
 szerre küldené-be, akar postán, akar más-
 képp, — amazért 10 vagy 14 forintot,
 a' tsupa Társalkodóért 5-öt; azt nyer-
 né vele, hogy kétszer, nem alkalmat-
 lankodna magának.

Ha olyan Olvasó is akadna, a' ki Hír-
 adót nem olvasván, a' Társalkodó mellé
 a' Mértéktár' II-dik kötetét akarná; az
 ilyen is 2 forinttal töldja a' harmadfél
 forintot, fél-esztendőre.

A' múlt esztendei Társalkodóból, töb-
 bet nyomtattattunk egynehánnyal, azért,
 hogy a' ki azt postán nem járathatta,
 megszerezhesse magának, az I-ső Szám-
 tól-fogva az 52-dikig, fele árán. A'
 mostan foljó esztendei Társalkodóból pe-
 dik, tsak egynehánnyal van több mint
 a' kívánt summa.